

Opetushallituksen lausunto hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2025

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto on pyytänyt Opetushallitukselta kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025. Lausuntopyynnön teemana ovat varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus. Lausunnossa pyydetään erittelemään talousarvioesityksen keskeiset painotukset ja kipupisteet ml. perustaitojen ja -valmiuksien parantamiseen tähtäävät toimet, lukutaito ja oppimisen tuen kehittäminen sekä luomaan tilannekuvaa varhaiskasvatus- ja opetusalan pätevän henkilöstön saatavuudesta, koulutuspaikkojen riittävyydestä, sekä (uusista) täydennyskoulutuksen malleista ja mahdollisuuksista.

Varhaiskasvatus

Paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien velvoitteen poistamisesta aiheutuvat toimenpiteet

Hallituksen esityksen (111/2024 vp) mukaan velvoite paikallisiin varhaiskasvatussuunnitelmiin tullaan poistamaan tammikuusta 2025 lähtien. Paikalliselle tasolle kuitenkin jää velvoite esi- ja perusopetuksen paikallisten opetussuunnitelmien osalta. Koska varhaiskasvatuksessa velvoite poistetaan, se tarkoittaa, että varhaiskasvatussuunnitelman perusteet tulee päivittää. Perusteiden tulee antaa riittävä ohjaus varhaiskasvatuksen järjestäjille korkealaatuisen ja yhdenvertaisen varhaiskasvatuksen järjestämiseksi, jotta taataan jokaisen lapsen koulutuksellinen tasa-arvo ympäri Suomen.

Tämänhetkiset paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat sisältävät useita paikallisesti määriteltäviä asioita, joiden siirtämistä perustetasolle tulee nyt harkita. Opetushallitus tarvitsee varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden päivitystyöhön aikaa ja resursseja. Lisäksi tulee järjestää varhaiskasvatuksen järjestäjille koulutuksia ja tukimateriaalia uuden opetussuunnitelman jalkauttamiseksi.

Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman poistaminen heijastuu myös esiopetussuunnitelman perusteisiin ja paikallisiin esiopetussuunnitelmiin. Asiakirjat tulee yhdenmukaistaa ja näin vahvistaa kasvun polun jatkumo.

Yhdenvertaisuussuunnitelman poistaminen

Yhdenvertaisuussuunnitelman poistaminen on ristiriidassa sekä hallitusohjelman kirjauksen kanssa varhaiskasvatuksen laadun paranemisesta että kansallisen lapsistrategian toimeenpano-ohjelman kanssa, jonka tavoitteena on edistää lasten perusoikeuksia myös yhdenvertaisuuden osalta. Muutoksella saavutettavat tosiasialliset taloudelliset säästöt olisivat vähäisiä. Taloudellinen hyöty pykälän poistosta on hyvin minimaalinen, sillä yhdenvertaisuuden edistämistä on jo tehty

osana varhaiskasvatuksen pedagogista suunnittelua, ei erillisin tapahtumin tai kustannuksin.

Tasa-arvo, kestävä kehitys ja ekososiaalinen sivistys varhaiskasvatuksessa

Sukupuolten tasa-arvon edistäminen on tavoitteena varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Tasa-arvon edistäminen alkaa jo varhaiskasvatustilanteiden lasten kanssa, on tärkeää, että se muodostaa jatkumon varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja sieltä edelleen perusopetukseen. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus kannustavat yhdenvertaisesti kaikkia lapsia opetettavissa sisällöissä ja oppiaineissa. Varhaiskasvatuksen näkökulmasta lasten sivistyksellisiä oikeuksia on tärkeää kehittää. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin sisältyy vahvasti ajatus kestävän kehityksen ja ekososiaalisen sivistyksen edistämisestä. Koulutusten ja tukiaineistojen tuottaminen vaatii resursseja.

Esi- ja perusopetus

Perustaitojen oppimisen vahvistaminen

Perustaitojen oppimista tukee perusopetuksen vähimmäistuntimäärän korottaminen 1.8.2025 alkaen, jolloin perusopetuksen vuosiluokille 1–2 lisätään 1 äidinkielen ja kirjallisuuden sekä 1 matematiikan tunti ja vuosiluokille 3–6 lisätään 1 äidinkielen ja kirjallisuuden tunti. Hallitusohjelman mukaisesti opetussuunnitelmaa ei laajenneta, vaan uudistuksella on tarkoitus mahdollistaa lisää aikaa nykyisten tavoitteiden oppimiseen. Tavoitteena on vahvistaa kaikkien oppilaiden oppimisen perustaa luku-, kirjoitus- ja matemaattisissa taidoissa. Tuntilisäys edellyttää Opetushallitukselta toimeenpanon tukea opetuksen järjestäjille ja opettajille.

Perustaitojen ja -valmiuksien parantaminen edellyttää sujuvaa oppimisen jatkumoa ja tukea varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja sen jälkeisiin opintoihin. Opetushallitus pitää tärkeänä, että perustaitojen osaamisen ja oppimisen jatkumo varmistetaan jokaisen lapsen ja nuoren näkökulmasta.

Perusopetuksen laadun ja oppimiserojen tasoittaminen sekä segregaaion ehkäisemisen kannalta perusopetuksen tasa-arvorahoituksen vakiinnuttaminen on hyvä panostus. Opetusryhmien koko vaikuttaa merkittävästi oppimisen edellytyksiin ja mahdollisuuksiin tukea oppilaita riittävän varhain ryhmäkohtaisten tukimuotojen avulla.

Hallitusohjelmassa on mainittu osaamistakuu, jolla tarkoitetaan vähimmäisosaamistason määrittelyä ja sen saavuttamista perusopetuksen aikana. Tämä edellyttäisi Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointia koskevan osan ja arviointikriteerien tarkastelua ja osittaista muuttamista.

Lucina Hänninen

Opetusneuvos

Opetushallitus

3.10.2024

OPH-5131-2024

Keskeistä on tarjota opetuksen järjestäjille tukea arviointikulttuurin ja arviointikäytänteiden kehittämiseen siten, että arviointi ja vähimmäisosaamistason määrittely olisi mahdollisimman yhdenvertaista ja oikeudenmukaista.

Hallitusohjelmaan on kirjattu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestäjille niiden järjestämiseen liittyvät kriteerit, joilla varmistetaan jokaisen lapsen sivistyksellisten oikeuksien toteutuminen asuinpaikasta riippumatta. Kriteereiden luominen ja niiden toimeenpanon tukeminen edellyttävät aikaa ja riittäviä resursseja ja liittyvät keskeisesti myös uudistamistyön kohteena olevaan esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen kokonaisuuteen.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun aikana 2021–2024 painotettiin lasten matemaattisten taitojen kehittymistä. Tutkimusten mukaan varhaiset vuodet ovat tärkeitä lasten matemaattisten perustaitojen kehittämisessä. Tämän vuoksi on tärkeää jatkaa matematiikkaan liittyvää pedagogista kehittämistä myös muissa kuin esiopetuksen kokeiluun osallistuneissa kunnissa. Merkittäviä tarpeita lasten matemaattisten taitojen kehittymisen tukemiseksi on myös varhaiskasvatuksessa esimerkiksi tukimateriaalien ja täydennyskoulutusten osalta.

Hallitusohjelmassa 2023 hallitus sitoutuu LUMA-strategian toimeenpanoon, jotta oppilaiden luonnontieteellismatemaattiset valmiudet vahvistuvat. Opetus- ja kulttuuriministeriön laatiman LUMA(TE)-strategian toimenpidesuunnitelman yleisenä tavoitteena on varmistaa, että meillä on riittävästi LUMA-osaamista ja ymmärrystä edistämään yhteiskunnan sosiaalista, ekologista ja taloudellista hyvinvointia sekä kestävää kasvua. Näiden yhteiskunnan kehityksen kannalta merkittävien toimenpiteiden käynnistäminen ja ylläpito edellyttävät riittävästi resurssointia. Opetushallitus on huolissaan LUMA-aineiden osaamisen parantamiseen edistävien toimenpiteiden ja rahoituksen kokonaan puuttumisesta hallituksen esityksestä valtion talousarvioiksi 2025.

Monet perusopetusta koskevat uudistukset sekä toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset edellyttävät toimintakulttuurin muutosta. Opetushallituksen rooli perusopetuksen ja laajemminkin opetus- ja sivistyssektorin johtamisen tukemisessa on keskeistä. Opetushallitus on mukana, koordinoi ja tukee opetus- ja kasvatustalouden johtamisen kehittämistä monien eri toimijoiden, kuten tutkijoiden kanssa. Opetushallituksella on myös erilaisia johtamisen verkostoja ja yhteistyötä sekä koulutuksia johtajille ja rehtoreille.

Opetushallituksella on tärkeä rooli oppimistulosten vahvistamiseen tähtäävien toimenpiteiden toimeenpanon tukemisessa. Tukimateriaalien tuottaminen, koulutusten järjestäminen ja muu paikallisen toiminnan toimeenpanon tuki tieto- ja tutkimusperustaisen opetusalan johtamisen tukemiseksi edellyttää riittävästi resurssointia ja rahoitusta.

Kielitietoinen opetus

Lucina Hänninen

Opetusneuvos

Opetushallitus

3.10.2024

OPH-5131-2024

Perustaitojen oppimista ja osaamista tukevat monin tavoin kielitietoiset opetuksen käytänteet osana varhaiskasvatusyksikön tai koulun toimintakulttuuria. Varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmaperusteiden toteuttamisen tueksi tarvitaan edelleen kielitietoista toimintakulttuuria kehittäviä toimia, jotta kielitietoinen toimintakulttuuri juurtuisi toimintaan nykyistä paremmin. Varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa opetuksen kielitietoisuuden lisääminen tukee laajasti ottaen kaikkien lasten ja nuorten lukutaidon ja lukemisen kulttuurin monipuolista kehittymistä. Kielitietoisien opetuksen tukeminen edellyttää resursseja, joilla voidaan järjestää opettajien täydennyskoulutusta ja lisätä opettajien yhteistyötä. Opetustoimen henkilöstökoulutuksen hankkeissa on viime vuosien ajan ollut teema-alueena juuri kielitietoinen opetus, mutta täydennyskoulutushankkeet päättyvät ensi vuonna.

Perustaitojen osaamisen näkökulmasta maahanmuuttotastaisten lasten ja nuorten kotoutuminen ja osallisuuden vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on tärkeää. Opetushallitus toteuttaa parhaillaan yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvin) kanssa Maahanmuuttotastaisten oppilaita tukevaa KIEPPI-toimenpideohjelmaa, jonka hankkeissa vahvistetaan muun muassa oppilaiden opetuskielen ja perustaitojen kehittämistä sekä kielitietoisien opetuksen toteuttamista. Ohjelman yhteydessä tarkastellaan myös suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen toteuttamisen sekä valmistavan opetuksen käytänteitä. Huomattava on myös, että maahanmuuttotastaisten oppilaiden oman äidinkielen opetus tukee oppimista, kielitietoisuutta ja oppilaiden kotoutumista laajasti.

Työelämäpainotteinen perusopetus

Työelämäpainotteinen perusopetus eli ns. Teppo-toiminta on laajentunut useisiin kuntiin ilman, että sitä on opetussuunnitelman perusteissa säädelty. Myös paikalliset toteutustavat vaihtelevat ja toiminta sekoittuu joskus joustavan perusopetuksen JOPO-toimintaan, jolla on erillinen OKM:n toimintarahoitus. Työelämäpainotteisen perusopetuksen toimintaperiaatteet vaikuttavat kuitenkin pedagogisesti ja toiminnan tulosten perusteella toimivalta ratkaisulta sellaisille perusopetuksen oppilaille, joille tavanomainen opetussuunnitelman mukainen opetus ei ole paras vaihtoehto. Esimerkiksi maahanmuuttajataustaisille nuorille, työelämään tai tulevaisuuden opintoihin vahvasti suuntautuneille oppilaille peruskoulun työelämäpainotteisuus tuo koulunkäyntimotivaatiota lisäävää elementtiä. Lisäksi työelämäpainotteisuus tarjoaa joustavan tavan toteuttaa uraohjausta, työelämäyhteistyötä ja jatko-opintoihin tutustumista.

Työelämäpainotteinen perusopetus tuodaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin yhtenä tapana toteuttaa tehostettua

Lucina Hänninen

Opetusneuvos

Opetushallitus

3.10.2024

OPH-5131-2024

oppilaanohjausta. Paikalliset täsmennykset toiminnan järjestelyistä tehdään koulujen ohjaussuunnitelmaan.

Kansallisen lukutaitostrategian toimeenpano ja Lukutaito-ohjelma

Hallitusohjelman mukaan lasten ja nuorten perustaitoja, kuten luku- ja kirjoitustaitoa, tulee vahvistaa. Yhtenä tavoitteena on, että kaikenikäisten lukutaitoa vahvistetaan jatkamalla Kansallisen lukutaitostrategian 2030 toimeenpanoa. Opetushallituksessa toimiva Lukutaito-ohjelma jatkaa Lukuliikkeen aloittamaa työtä kansallisen lukutaitostrategian tavoitteiden toteuttamiseksi Lukeva varhaiskasvatus-, Lukeva koulu- ja Lukeva kunta -osaohjelmilla. Toiminnan vaikuttavuuden ja lukutaitostrategian toimeenpanon turvaamiseksi olisi Lukutaito-ohjelman vakiinnuttaminen ja pysyvyys ensisijaista.

Työtä lukutaidon vahvistamiseksi on jatkettava kansallisen lukutaitostrategian suuntaviivojen mukaisesti. Lisäksi kansallista lukutaitostrategiaa tulee päivittää muun muassa medialukutaidon osalta. Lukemista edistävät toimet tulee seuraavaksi ulottaa muun muassa toisen asteen opetukseen ja heikosti lukeviin aikuisiin. Erityisesti tulee edelleen huomioida ja tunnistaa heikosti lukevat sekä monikieliset ja suomea/ruotsia toisena kielenä opiskelevat lapset ja nuoret.

Digiviitekehys ja tekoälysuositusten toimeenpano

Opetushallitus edistää Kasvatuksen ja koulutuksen digitalisaation linjauksia 2027 ja toteuttaa niihin perustuen varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen digitalisaation viitekehystyötä. Työllä edistetään koulutussektorin vastuita Suomen digitaalisen kompassin toimeenpanossa. Työn tavoitteena on, että digitalisaatio tukee yhdenvertaisia mahdollisuuksia laadukkaaseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen, digitaaliset ratkaisut muodostavat laadukkaan ja yhteen toimivan digitaalisen toimintaympäristön, joka tukee yhteistyötä toimijoiden välillä ja digitalisaatio tukee tietoperustaista kehittämistä. Opetushallitus on myös mukana laatimassa Tekoälysuosituksia. Tekoälyn käytön opetuksessa ja oppimisessa tulee olla turvallista, vastuullista ja yhdenvertaisuutta edistävää.

Digitaalisen osaamisen systemaattinen vahvistaminen sekä digitalisaation laajamittainen ja tarkoituksenmukainen hyödyntäminen oppimisessa lisää lasten ja nuorten sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstön osaamista. Samalla tulee parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia digitaalisissa ympäristöissä ja suojata heitä digitaalisen toimintaympäristön uhkilta. Opetushallitus ylläpitää ja kehittää varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen digitaalisen osaamisen kuvauksia sekä osallistuu Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön digitalisaation viitekehukseen liittyvään työhön, jossa toimeenpannaan Kasvatuksen, koulutuksen ja digitalisaation linjauksia 2027. Lisäksi Opetushallitus tuottaa useita kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kannalta olennaisia digitaalisia palveluja ja tietovarantoja.

Lucina Hänninen

Opetusneuvos

Opetushallitus

3.10.2024

OPH-5131-2024

Digitalisaation viitekehystyössä on jatkossa sekä kehittämisen että resurssoinnin kannalta kiinnitettävä huomiota toisen asteen näkökulmiin, etenkin koulutusasteiden nivelvaiheisiin ja osaamisten jatkumoihin.

B1-kielen oppimäärien (B1-ruotsi, B1-finska ja B1-vieras kieli) yhden vuosiviikkotunnin lisäys vuosiluokalle 7

Vuosiviikkotunnin lisäykseen liittyvät uudistetut opetussuunnitelman perusteet astuivat voimaan 1.8.2024. Vuoden 2025 talousarviosta on poistettu B1-kielen opetussuunnitelmatyöhön aiemmin budjetoitu määräraha. Nyt on tarvetta tukea kansallisesti erityisesti ruotsin opettajien mutta myös finskan opettajien osaamista B1-ruotsin ja B1-finskan uudistettujen perusteiden käyttöön otossa.

Tuntijakomuutoksen taustalla on huoli toisen kotimaisen kielen osaamisen tason heikentymisestä. Kansalliskielistrategiassa (2021) asetetaan tavoitteeksi toisen kotimaisen kielen osaamisen parantaminen. Toisen kotimaisen kielen osaamisen heikentyminen todettiin myös Kieliasian neuvottelukunnan neuvottelupäivässä 23.9.2024 pidetyissä puheenvuoroissa. Vuosiluokalla 6 B1-ruotsia voi nykyisen lainsäädännön perusteella opettaa luokanopettaja, jolloin on tärkeää huolehtia, että opettajalla on riittävästi ruotsin kielen osaamista.

Kiusaamisen vastainen työ

Kouluterveyskyselyn (2023) mukaan vähintään kerran viikossa kiusaamista kokeneiden määrä on alkanut kasvaa. Viikoittaista kiusaamista muiden oppilaiden taholta ilmoitti kokeneensa hieman alle joka kymmenes perusopetuksen oppilaista. Lukiolaisista 1–2 prosenttia ilmoitti kokeneensa kiusaamista viikoittain ja ammattiin opiskelevista 4 prosenttia. Kiusaamisen vastaista työtä täytyy edelleen kehittää. Lisäksi moni lapsi ja nuori kokee kiusaamista sosiaalisessa mediassa ja nämä ilmiöt, vaikutukset ja seuraukset näkyvät myös koulupäivän aikana.

Koulukiusaamisen vastaiseen työhön panostaminen nähdään erittäin tärkeäksi, koska kiusaamisen seuraukset voivat olla sekä yksilö- että yhteiskunnallisella tasolla merkittäviä. Erityisesti tulee kehittää moniammatillista työtä, jota tehdään päiväkodin, koulun, oppilaitoksen, neuvolan, opiskeluhoillon, lastensuojelun ja poliisin välillä. Hallitusohjelman mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus tukevat kiusaamisen ja väkivallan vastaista työtä tuottamalla tukimateriaaleja ja tuomalla malleja paikallisen työn tueksi, kuten Etelä-Karjalan malli.

Oppimisen tuen kehittäminen

Esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen kehittämisen keskeisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden yhdenvertaisuutta ja varmistaa, että jokainen oppilas saa tarvitsemansa tuen oppimiseen ja opetukseen osallistumiseen, oli kyseessä

Lucina Hänninen

Opetusneuvos

Opetushallitus

3.10.2024

OPH-5131-2024

oppimisen tuen tarpeet, oppimisvaikeudet tai muu opetukseen osallistumisessa tarvittava tuki. Tuen järjestelmää kehitetään perusopetuslain muutoksen mukaisesti. Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteita päivitetään Opetushallituksessa ja päivitettyt opetussuunnitelmat otetaan käyttöön samaan aikaan lain tullessa voimaan 1.8.2025. Oppimisen tuen kehittäminen on laaja uudistus sekä esi- että perusopetuksen näkökulmasta, ja edellyttää vahvaa toimeenpanon tukea opetuksen järjestäjille erilaisilla koulutuksilla, ohjauksella ja tukimateriaaleilla. Toimeenpanon tukeen on Opetushallitukselle varattava riittävästi resursseja.

Oppimisen tuen resursseja lisätään esimerkiksi kehittämällä ryhmäkohtaisia tukimuotoja sekä määrittelemällä tarkkarajaisemmin lapsi- ja oppilaskohtaisia yksilöllisiä tukitoimia. Ryhmäkohtaisina tukimuotoina kehitetään yleistä tukiovetusta, opetuskielen tukiovetusta sekä erityisopettajan samanaikaisopetusta muun opetuksen yhteydessä. Kipupisteinä on nähty nykyisessä tukijärjestelmässä olevat puutteet, kuten riittämättömät resurssit, opettajien työtaakka ja tukitoimien epätasainen saatavuus eri kunnissa. Myös oppilaiden moninaisten tarpeiden tunnistaminen ja siihen reagointi vaativat entistä parempia työkaluja ja koulutusta opetushenkilöstölle. Näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää pitkäjänteistä investointia ja yhteistyötä.

Tilannekuva henkilöstön saatavuudesta ja täydennyskoulutuksesta

Tilannekuva varhaiskasvatus- ja opetusalan pätevän henkilöstön saatavuudesta ja koulutuspaikkojen riittävyydestä

Perusopetuksen äidinkielen ja kirjallisuuden oppiaineen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärään perehtyneistä opettajista on puutetta (ks. *Suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen nykytilan arviointi 2022*. [S2-opetuksen arviointi 170322.pdf \(owalgroup.com\)](#), 205. Jokainen äidinkielen ja kirjallisuuden opettaja on muodollisesti kelpoinen opettamaan S2-oppimäärää, ja alakoulussa luokanopettaja voi toimia myös S2-opettajana, mutta suomen opetusta tehostaa opettajan erityinen perehtyneisyys toisen kielen oppimisprosessiin, monikielisyys sekä kieli- ja kulttuuritietoiseen opetukseen. Tästä syystä olisi olennaista kiinnittää huomiota opettajien perus- ja täydennyskoulutusmahdollisuuksiin niin, että kaikki luokan-, aineen- ja erityisopettajat saisivat perusvalmiudet toimia monikielisen oppijajoukon parissa opetuskielen (suomi/ruotsi) taidon vahvistumista aktiivisesti tukien. Samoin on olennaista tukea opettajien täydennyskouluttautumismahdollisuuksia etenkin nyt, kun aikuisopintotukea ei voi enää käyttää.

Erityisopettajien koulutuksella ja täydennyskoulutuksella on pystyttävä vastaamaan kasvavaan tarpeeseen siten, että oppilaiden oikeus heidän tarvitsemaansa tukeen toteutuu yhdenvertaisesti ympäri Suomen. Myös

varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuutta on pyrittävä parantamaan pitkäjänteisesti.

Tilannekuva (uusista) täydennyskoulutuksen malleista ja mahdollisuuksista

Opetushenkilöstön jatkuva täydennyskoulutus on tärkeää henkilöstön ajantasaisen osaamisen näkökulmasta. Valtaosa Opetushallituksen koulutuksista on maksuttomia, ja ne liittyvät kiinteästi Opetushallituksen lakisääteisiin viranomaistehtäviin. Maksuttomia koulutuksia ovat esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelmien, opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden toimeenpanon tuen tilaisuudet, kansainväliseen yhteistyöhön liittyvä opettajien osaamisen kehittäminen sekä Opetushallituksen koordinoimat strategiset hankkeet ja ohjelmat sekä useat verkostot. Pyrimme huolehtimaan näiden koulutusten jatkuvuudesta etenkin nyt, kun opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt, että osana hallinnonalansa tuottavuusohjelman toimenpiteitä opetustoimen henkilöstökoulutuksen erillisistä määrärahoista luovutaan kokonaisuudessaan vuodesta 2025 lukien.

Opetushallitus voi tarjota myös maksullisia koulutuksia, mutta käytännössä nämä koulutukset eivät tavoita riittävän tasapuolisesti eri henkilöstöryhmiä. Maksullisten koulutusten kehittäminen edellyttää myös vahvaa Opetushallituksen asiantuntijoiden työpanosta, mikä taas vie asiantuntijoiden työresurssia muusta työstä. Tulevaisuudessa korostuu opetuksen järjestäjien itse järjestämä täydennyskoulutus. Mahdollisuudet päästä maksulliseen koulutukseen vaihtelevat.

Opetushallituksessa on pohdittu opetustoimen henkilöstökoulutuksen toteuttamista uudella toimintamallilla. Tavoitteena on rakentaa uusi osallisuuteen, yhteiskehittämiseen, kouluyhteisön kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen sekä muihin kulloinkin ajankohtaisiin jatkuvan oppimisen teemoihin perustuva toimintamalli.

Yhteenveto

Opetushallituksen toimialalle kohdistuu valtion talousarviossa 2025 runsaasti tavoitteita. Taloudellisen tilanteen vuoksi Opetushallituksella on huoli hallitusohjelmaan liittyvien tavoitteiden toteuttamisesta. Toimintamäärärahan pienemisen vuoksi Opetushallituksen tehtävien osalta on odotettavissa joko palvelujen karsimista tai palvelutason heikkenemistä.

Norminpurku varhaiskasvatuksessa sekä osaamistason nostamiseen liittyvät uudistukset kuten äidinkielen ja matematiikan lisätunnit, osaamistakuu sekä oppimisen tuen kehittäminen vaativat kaikki laajamittaista toimeenpanon tukea sekä ohjausta. Kun samanaikaisesti valtionavustukset opetushenkilöstön

Lucina Hänninen

Opetusneuvos

Opetushallitus

3.10.2024

OPH-5131-2024

täydennyskoulutukseen päättyvät vuonna 2025, on resurssien löytäminen tarvittavaan opetuksen ja varhaiskasvatuksen toimeenpanon tukeen hyvin haastavaa. .